

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Idősb Herepey Károly.

(1817—1906.)

Kilenczven éves korban, negyvenkét évi tanári szolgálat után, nyugalomba lépésének tizenegyedik évében szeliden hűyni el; e magas kor daczára folytonos és értékes munkálkodás közben ejteni el a tollat; szerényen élni és ragyogó emléket hagyni maga után: bizonyára keveseknek jutó kegyelem. A kevesek közül is csak a legjobboknak s a legjobbak közül is csak a legigazabboknak ad a Gondviselés ilyen életet, tegyük hozzá: ilyen halált, Herepey nemesen élt, folytonosan dolgozott, munkája nyomában siker és elismerés járt s a kortársak nem feledték el érdemeit, nem irigyelték sikereit, kegyelettel csüngenek alkotásain és halás szívvvel őrzik emlékét. Ilyen halál a legigazabbak közül is csak a legönzettelenebbnek jut. Herepey Károly életének, munkásságának, érdemeinek kivételesen szép és fölemelően nemes elismerését a Bethlen-kollégium szomorú jelentése nyújtja:

A Bethlen-kollégium előjárósága fájdalommal tudatja, hogy *Herepey* Károly nyugalmazott tanár, 1848—49-es honvéd-hadnagy, életének 90-ik, nyugalmaztatásának 11-ik évében folyó hó 18-án, délelőtt 9 óra 45 perczkor meghalt. Tanári szolgálata 42 évre terjedett. Az 1849-iki pusztulás után romjaiból föléledő Alma mater egyik legkiválóbb építő munkását, elpusztult tudományos gyűjteményeinek legbuzgóbb újjáteremtőjét gyászolja benne. A történet előtti idők, az *őskor lelke*, az elismerést nem váró, önzetlen munkaszeretetet és rajongó hazaszeretetet ideális harmoniát alkottak ifjan maradt, kristályosult lelkében. Áldott emlékezete örökbecsű kincsekben száll nemzedékről nemzedékre, tiszta és nemes lelkekben találja meg az el nem muló szeretetet és kegyelet jutalmát. Földi maradványait 1906 november 20-án délután 3 órakor kísérvük el az örök nyugalomra. Nagynyeden, 1906. november 18.

Az elköltözöttnek nemes alakja, a viharvert főiskolának mély gyásza és nemes elismerése szinte idegen és szokatlan jelenségül tűnik föl ebben a mai eszménytelen világban. Mintha a régi Erdélynek zimankós történetéből lépne elénk, úgy jelenik meg nekünk a tanár, ki tudós, író, iskolájának gyámolítója, hazája szabadságának hőse volt. Mintha nemcsak tiszteletreméltó koránál fogva, hanem klasszikus egyéni-

sége szerint is, az elmúlt századoknak itt felejtett nemes alakja lett volna. Amaz egyéniségek közül, kik a maguk szűk körében igazán dolgozva, mélyen vészték nevöket és érdemöket márványba. Herepey ugyan csak a maga kollégiumának élt és doldozott, de oly módon, hogy működésével városának, hazájának, egyaránt díszévé és büszkeségévé lett. Mint tanár és tudós, mint gyűjtő és szervező az *Erdélyi Múzeum* mezőin járt. Munkásságát ugyanaz a gondolat sugallotta, mely intézetünk megalkotásában gróf Mikó Imrét vezette. Egy cél szolgálatában s majdnem ugyanegy időben indultak el és teremtették meg múzeumaikat. Mikó gróf Erdélynek, Herepey Nagy-Enyednek állított múzeumot, amaz alapjává lett az erdélyi egyetemnek, emez tudományos erőssége a Bethlen-kollégiumnak. A múzeumok itt és ott egyformán szolgálják a közművelődést és a tudományt, általok a hazát — itt és ott egyformán jelentik az új korszak diadalmas fegyvereit: a történeti múltban gyökerező nemzeti erőt és a haladásra képesítő műveltség hatalmát. Itt és ott őrei a múltnak és előkészítői a jövőnek, mert a jelen nemzedékét az eszmény követésére, az igazság kutatására, a munka szeretetére és megbecsülésére ösztönzik. A múzeum mindenkor hatalmas szerve a nemzeti életnek, még akkor is, ha gyengébb nemzedék gondolja; de a Herepeyek a gyengébb nemzedék előtt is érintetlen tiszteletben állanak. Herepey Károly nemes munkáját és alkotó szellemét az Erdélyi Múzeum is hálás tisztelettel emlegeti.

E. P.

Helyreigazítás. Báthory Zsigmond 1601 decz. 3-ikán írt s kötetünk 377-ik lapján végződő levele megjelent már 1880-ban, Szamosközy történeti maradványai IV. k. 158—159. l. Szövegének utolsóelőtti 5. sorában *eum* helyett olvasandó: *enim*.

A 253. l. 29. sorában *Sziksza*i helyett olvasandó: *Szilvási*.